

KM การจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน

หัวข้อ เทคนิคการออกข้อสอบและ
เขียนรศคำตอบ แบบอัตนัย วิชากฎหมาย

การจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน คณะนิติศาสตร์

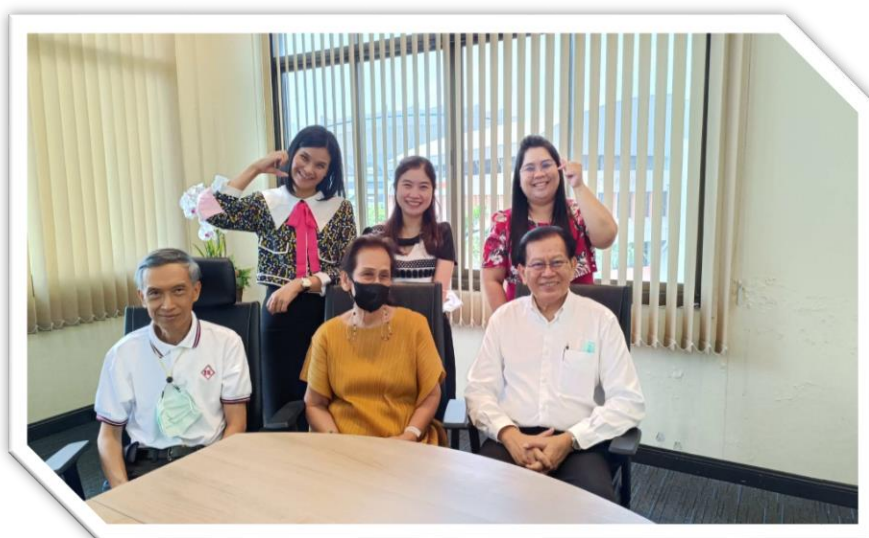
ปีการศึกษา 2565

คำนำ

แนวปฏิบัติที่ดีของ “เทคนิคการออกข้อสอบและเขียนธงคำตอบ แบบอัตนัย วิชากฎหมาย” ฉบับนี้เกิดขึ้นภายใต้บริบทการจัดการความรู้ (Knowledge Management-KM) ของ คณะนิติศาสตร์ปีการศึกษา 2565 ในรูปแบบกิจกรรม “แบ่งปันความรู้สู่ห้อง” โดยวิธีการให้คำปรึกษา แนะนำ และถ่ายทอดทักษะประสบการณ์ของคณาจารย์รุ่นพี่จนกลายเป็นคู่มือสำหรับคณาจารย์รุ่นน้องเพื่อนำไปใช้ออกข้อสอบและเขียนธงคำตอบของวิชากฎหมายซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อการ พัฒนางานด้านวิชาการมากที่สุด

อย่างไรก็ตามคู่มือฉบับนี้จะไม่มีความประโยชน์อันใดเลยหากคงอยู่ในคลังความรู้ โดยปราศจากการนำมาใช้

KM TEAM ด้านการเรียนการสอน

คณะทำงานการจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน

๑. รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี	หัวหน้า KM Team
๒. รองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ	รองหัวหน้า KM Team
๓. รองศาสตราจารย์มัลลิกา พิณจันทร	KM Team
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรวรรณ ทองใหญ่	KM Team
๕. นางสาวดวงฤทัย บุญญาเสถียร	คุณลิขิต
๖. นางสาวปิยะรัตน์ แก้วงาม	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๐. นางสาวเกวลิน เวชวิสัย	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๑. นางมนฤดี แก้วโชติ	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๒. นางสาวพัลลภนิชาพัฒน์ เจริญผล	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๓. นางสาวสุกัญญา แยมพราย	ผู้ช่วยคุณลิขิต
๑๔. นางสาวรัตนชา ใจอารีย์	เลขานุการ KM Team
๑๕. นางสาวชิตชนก เรืองธนู	ผู้ช่วยเลขานุการ KM Team

๑. ประเภทข้อสอบของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

๑. ข้อสอบแบบปรนัย คือ ข้อสอบที่มีคำตอบไว้ให้ผู้ตอบเลือกตัดสินใจตามที่ ตนพิจารณาข้อความที่ให้ไว้ว่า ถูกต้องหรือไม่ ลักษณะของข้อสอบที่รู้จักกันโดยทั่วไป เช่น แบบเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๒. ข้อสอบแบบอัตนัย คือ ลักษณะของข้อสอบที่มีแต่คำถามเท่านั้นไม่มีคำตอบ ซึ่งผู้ออกข้อสอบต้องวิเคราะห์ว่าในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือเนื้อหาวิชาผู้สอนต้องการวัดอะไร ความรู้ (knowledge) หรือ ความเข้าใจ (comprehension) ข้อสอบวิชากฎหมายส่วนใหญ่เป็นข้อสอบอัตนัย เพราะต้องการให้นักศึกษาแสดงความรู้และความเข้าใจ โดยต้องมีเหตุผลในการวินิจฉัยเป็นสำคัญ ผู้ตอบจะต้องตอบตามคำถามที่ถามมา ข้อสอบอัตนัย ในวิชากฎหมายสามารถจำแนกได้ # รูปแบบ คือ

๒.๑ คำถามแบบความเข้าใจหรือแบบอธิบายขยายความ เป็นคำถามที่ให้นักศึกษาอธิบายถึงหลักเกณฑ์ของกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ เพื่อทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนมา ซึ่งสามารถตั้งคำถามได้หลายลักษณะ ดังนี้

การตั้งคำถามเกี่ยวกับ ความหมาย ลักษณะ ประเภท หรือองค์ประกอบของกฎหมาย ซึ่งการตั้งคำถามลักษณะแบบนี้จะต้องขึ้นต้นด้วย ข้อความว่า จง..... หรือ ให้..... เช่น

(๑) “ให้อธิบายความผิดฐานปลอมเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔”

(๒) “จงอธิบายทฤษฎีมูลเหตุความรับผิดชอบละเมิดโดยละเอียด”

(๓) “ให้อธิบายถึงเหตุผลในการประกาศใช้ พ.ร.บ.ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๑”

(๔) “จงอธิบายหลักในการอุดช่องว่างแห่งกฎหมายมาโดยละเอียดและครบถ้วน”

(๕) “จงกล่าวถึงลักษณะสำคัญของกฎหมายโดยครบถ้วนพร้อมยกตัวอย่างประกอบด้วย”

ข้อสังเกต

คำถามให้อธิบายบางกรณีก็ควรให้นักศึกษายกตัวอย่างประกอบด้วยเพราะการจะทดสอบว่า นักศึกษาเข้าใจคำถามกฎหมายได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าสามารถยกตัวอย่างประกอบได้หรือไม่

๒.๒ คำถามลักษณะวินิจฉัยหรืออุทาหรณ์ คำถามลักษณะนี้จะประกอบด้วย ข้อเท็จจริงซึ่งอาจจะมีชื่อตัวบุคคล การกระทำหรือนิติกรรมที่มีต่อกันเพื่อให้นักศึกษานำข้อเท็จจริงตามคำถามไปวินิจฉัยเข้ากับหลักกฎหมาย (ปรับบท) อันจะแสดงว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในหลักกฎหมายเพียงใด ตัวอย่างคำถาม เช่น

(๑) “จำเลยไปพบกับนายทุเรียนว่า “นายส้ม เป็นคนไม่ดีเคยติดคุกติดตารางมาแล้ว”

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายส้ม เป็นคนดีไม่เคยติดคุกแต่ประการใด ดังนี้ การกระทำของจำเลยเป็นละเมิดโดยการกล่าวหรือโฆษณาหรือไม่ เพราะเหตุใด”

(๒) “นายหนึ่งปีนขึ้นไปบนต้นมะพร้าวของนายสอง จากนั้นใช้ มีดฟันไปที่กิ่งมะพร้าว ปรากฏว่า มะพร้าวหล่นตกลงสู่พื้นดิน นายสองมาพบเข้า นาย หนึ่งจึงลงจากต้นมะพร้าวแล้ววิ่งหนีไป ดังนี้ นายหนึ่งมีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์หรือไม่ เพราะเหตุใด

(๓) “จำเลยกับ นาย ก. มีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน วันเกิดเหตุ จำเลยและ นาย ก. โดยสารรถประจำทางคันเดียวกัน จำเลยถือโอกาสใช้เท้าถีบ นาย ก. ตกจากรถยนต์โดยสาร ขณะที่กำลังแล่นด้วยความเร็ว ๖๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ปรากฏว่า นาย ก. ถึงแก่ความตาย ดังนี้ จำเลยมีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายหรือไม่ เพราะเหตุใด

๒. ข้อมูลที่ใช้ในการออกข้อสอบ มีดังต่อไปนี้

๑. คำพิพากษาศาลฎีกา
๒. คำบรรยาย
๓. อุทาหรณ์ ซึ่งผู้ออกข้อสอบสมมติขึ้น
๔. แนวข้อสอบเก่า
๕. เหตุการณ์ปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามในการออกข้อสอบผู้ออกข้อสอบต้องคำนึงถึงขอบเขตเนื้อหาของวิชานั้นๆ และการตั้งคำถามจะต้องครอบคลุมเนื้อหาดังกล่าวด้วย

๓. สิ่งที่ควรปฏิบัติ ในการออกข้อสอบและรับคำตอบ

๓.๑ การออกข้อสอบ

๑. บุคคลซึ่งสมมติขึ้น (ตัวละคร)

๑.๑ ควรตั้งชื่อตัวละครให้เห็นความแตกต่าง ชัดเจน เพราะชื่อตัวละครที่ ใกล้เคียงกันทำให้ผู้อ่านสับสนได้ เช่น กิ่ง กับ แก้ว ลักทรัพย์ของก้านแล้วนำไปขายให้ ก้อง

รวมทั้ง หลีกเลี่ยงการใช้ชื่อตัวละครที่มีความหมายไม่เหมาะสม

๑.๒ ควรหลีกเลี่ยงชื่อบุคคลที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นบุคคลใดโดยเฉพาะ เพราะ ประเด็นของคำถามบางเรื่องเป็นไปในทางลบอาจจะทำให้ผู้อ่านเสียหายได้ เช่น เรื่อง การข่มขืนกระทำชำเรา การถูกฟ้องล้มละลาย การกระทำความผิดอาญาฐานใดฐานหนึ่ง

๒. **ข้อเท็จจริง** ในข้อสอบมุ่งถามประเด็นใดควรให้ข้อเท็จจริงให้ครบถ้วนและชัดเจน เพราะถ้าข้อเท็จจริงไม่ครบ หรือไม่ชัดเจนอาจทำให้การวินิจฉัยของนักศึกษาไม่ตรงกับประเด็นที่ต้องการทดสอบ

๒.๑ กรณีต้องการจะนำคำพิพากษาฎีกาออกข้อสอบ ควรเลือกคำพิพากษาที่สามารถปรับเข้ากับหลักกฎหมายได้ชัดเจน เพราะคำพิพากษาฎีกาบางเรื่องศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยเพื่อความเป็นธรรมเฉพาะคดี แต่ปรับเข้ากับหลักกฎหมายไม่ชัดเจน ดังนี้ คนที่อ่านคำพิพากษามากก็ตอบถูกต้อง แต่คนที่ไม่ได้อ่านก็อาจจะตอบผิดได้

ในกรณีที่คำพิพากษาศาลฎีกา ปรากฏข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายลักษณะอื่น ผู้ออกข้อสอบควรพิจารณาเลือกเฉพาะข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอน

๒.๒ หลักกฎหมายเรื่องใดที่มีนักกฎหมายแสดงความคิดเห็นโต้แย้งกันอยู่ และ ยังไม่มีข้อยุติ ควรหลีกเลี่ยงการออกข้อสอบ

๒.๓ ถ้าประเด็นของคำถามเกี่ยวข้องกับวิชาอื่นก็ควรให้ข้อเท็จจริงให้ครบและ ชัดเจนตามหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อไม่ให้นักศึกษามองข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่น เช่น ข้อสอบวิชาหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับการกู้ยืมเงินซึ่งเป็นเนื้อหาของวิชาอื่น ก็ควร ระบุด้วยว่า การกู้ยืมมีหลักฐานถูกต้องตามกฎหมาย

๒.๔ ต้องดูความเหมาะสมของเวลา เนื่องจากการตอบข้อสอบจะถูกจำกัดด้วยเวลา ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ให้มาไม่ควรจะมากเกินไป แต่คำถามที่ยาวมักจะให้ข้อเท็จจริงมาก ทำให้ผู้ตอบเข้าใจคำถามและนำข้อเท็จจริงในคำถามมาเขียนตอบได้ ในขณะที่คำถามสั้นจะมีข้อเท็จจริงน้อยผู้ตอบต้องตีความ ซึ่งอาจเข้าใจคลาดเคลื่อน ได้ อย่างไรก็ตามความยาวของข้อเท็จจริงและข้อความต้องเหมาะสมกับเวลาเพราะข้อสอบบางข้อ นักศึกษาต้องใช้เวลาอย่างมากในการอ่านและทำความเข้าใจข้อเท็จจริง ซึ่งจากการตรวจข้อสอบจะมีนักศึกษาบางรายบอกว่า **ข้อสอบทั้งเยอะทั้งยาก** จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาตอบข้อสอบไม่ทันเวลา ถึงแม้จะมีความรู้ความเข้าใจในวิชานั้นพอควรแล้วก็ตาม

๒.๕ ข้อความที่ใช้ในข้อสอบควรใช้เป็นภาษาที่ถูกต้องเป็นทางการ เป็นภาษากฎหมาย โดยควรหลีกเลี่ยงข้อความที่เป็นภาษาพูด เช่น คำว่า “เปอร์เซ็นต์” ก็ควรเป็น “ร้อยละ” เป็นต้น

๒.๖ ควรตรวจทานข้อสอบที่ตนออกก่อนส่งพิมพ์ทุกครั้ง เพื่อป้องกันการผิดพลาด

๒.๗ กรณีอาจารย์หลายท่านรับผิดชอบในกระบวนวิชาเดียวกัน ควรมีการหารือระหว่างอาจารย์ที่ร่วมรับผิดชอบการออกข้อสอบที่ออกมามีประเด็นซ้ำกัน

๒.๘ ควรหลีกเลี่ยงการออกข้อสอบที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่ไม่มีในตำราที่ใช้บรรยายในวิชานั้นๆ

๒.๙ ไม่ควรระบุเลขมาตราอันเป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นของข้อสอบ

๒.๑๐ ควรออกข้อสอบที่มีข้อเท็จจริงชัดเจน ไม่กำกวม

๒.๑๑ ไม่ควรนำข้อสอบเก่ามาออกข้อสอบซ้ำโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงที่ส่งผลต่อ

คำตอบ

๔. การออกงคำตอบ

๔.๑ ต้องออกงคำตอบที่ถูกต้องชัดเจนและตรงกับคำถาม

๔.๒ ควรจัดทำงคำตอบพร้อมกับการออกข้อสอบ เพื่อผู้ออกข้อสอบจะได้จำประเด็นในข้อสอบได้ครบถ้วน

๔.๓ งคำตอบต้องมีรายละเอียดซึ่งเป็นเหตุผลของคำตอบนั้นๆ ด้วย เพื่อประโยชน์ในการตรวจข้อสอบของอาจารย์ท่านอื่น

๔.๔ กรณีที่ออกงคำตอบผิดให้อาจารย์ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขโดยเร็ว

ประมวลภาพการจัดกิจกรรม
เทคนิคการออกข้อสอบและเขียนรงค์ำตอบ แบบอัตนัย วิชากฎหมาย

